Burdur

HALKEVİ DERGİSİ

CİLT: 2 HAZİRAN-TEMMUZ 1940 SAYI: 17-18

İÇİNDEKİLER

Burdur Halkevi araşdırmaları	H. Namık Orkun
„ Ziraat dairesinde	Abdullah Aşçı
I teşrin gecesi	Enver Barlas
Burdur Tarihine ait tetkikler	H. Gülyurt
Ayrılış	Hasan Barlas
Burdur halk bilgisi tetkiklerinden	Rahmi Uğur
Konferans	Ahmet Sıtkı Tunca
Burdur	Halil Asım
Burdurdan çizgiler	İbrahim Zeki
Akıllı hâkim	Mehmet Özgen
Mâniler	Mustafa Demirsoy
Gelin saça bastı	„
Halk bilgisi rehberinden	Hasan Fehmi
Evimizin faaliyeti	Ahmet Şen

İDARE MERKEZİ:

Burdur Halkevi

TERTİP HEYETİ:

Hasan Barlas
Nimet Özlü
Mustafa Demirsoy
Kemal Saden
Münir Pamukçuoğlu

BURDUR

HALKEVİ DERGİSİ

CİLT: 2 HAZİRAN-TEMMUZ 1940 SAYI: 17-18

Sayın Parti Reisimiz
Nuri ARTOK

Sayın Halkevi Reisimiz
Feyzi BAYRAKTAR

Burdur hakkında araştırmalar

I.

Hüseyin Namık ORKUN

Halkevleri mecmuaları arasında bir zamanlar en ciddî ve en mükemmel olarak neşredilen mecmua Ün mecmuası idi. Bu mükemmel mecmua, başında Neşet Köse, Fehmi Aksu ve Tahir Erdem gibi çok değerli şahısların elinde tekemmülün en son haddine varmış bulunuyordu. Bu kadar mükemmel bir mecmuaya karşı alâka duymamak imkân haricinde idi. Binaenaleyh ben de orada yazı yazarak arkadaşlarla birlikte çalışmağı deruhde etmiş bulunuyordum.

Bir kaç sene sonra Burdurun her zaman adını iftiharla anacağı değerli evlâdı Doktor Şerif Korkut ile tanıştıktan sonra alâkam bu şehir üzerine de çevrilmişti. Burdura tayin olunan eski talebelerim ve Burdurun Hasan Barlas gibi kıymetli gençleri bu alâkamı daha çoğalttılar.

Bugün Dr. Şerif Korkut vasıtasile Burdur hakkında bir tetkik elde etmiş bulunuyorum Bu tetkik Burdurun değerli ve çalışkan gençleri tarafından yapılmış ve henüz neşredilmemiştir. Işte bu tetkik münasebetile ben de Burdurlu arkadaşlar için şu yazıyı yazmağa karar verdim. Mademki bu araştırma henüz neşredilmemiştir; o halde bunun daha mükemmel ve daha ilmî olmasını ben de Burdurlu arkadaşlarla birlikte temenni etmekteyim. Binaenaleyh bu yazılarımı bir tenkit değil, birlikte çalışma telâkki etmelerini rica ederim.

Halkevlerinin mahallî tetkiklere ehemiyet vermeleri bir memleket ve vatan borcudur. Içinde yaşadığımız şehri tanımaz iken her hangi bir yabancı memleket veya mevzu üzerinde çalışmak abes ile meşgul olmak değil midir?.. Binaenaleyh Burdurlu arkadaşları böyle kıymetli teşebbüslerinden dolayı tebrik ederim; fakat Burdurlu arkadaşlarım da takdir eder ki bir eserin ilmî olabilmesi için her şeyden evvel metodik olması şarttır. Işte ben bu yazımda esas itibarile metottan bahsedeceğim.

Her şeyden evvel bir memleketin tarihinin tetkiki yolarını bahse mevzu edeceğim. Malûmdur ki evvelâ o memleketin eski eserleri tetkik ve tesbit edilmek gerektir. Bu eski eserler 1 — Binalar, 2 — harabeler, 3 — kitabeler, 4 — paralardır. Şimdi kısaca bunların tetkik yollarını izah edeyim: 1 — Binaların evvelâ mükemmel bir surette plânları yapılmak gerektir, sonra ayrıca resimleri de alınmak icap eder. Bu nevi eserler hem sanat tarihi ve hem de tarih bakımından tetkik edilmelidir. 2 — Harabelerin de mahiyetini tesbit için ayni şekilde hareket edilir. Bunların da ekseriya temel duvarları kaldığından buna göre bir plânını yapmak icap eder. Mümkünse harap olmadan evvelki resimleri de elde edilebilir. 3 — Kitabelere gelince: Kitabelerin muhakkak surette stampajı yapılmak gerektir. Zamanla bu eserler ortadan kaybolduğundan veya kırıldığından bunların stampaj ile tesbiti zarurîdir. Stampaj kâğıtları tabii her vilâyette bulunmadığından bunları Maarif müdürlüğü vasıtasile Maarif Vekilliği Müzeler Umum Müdürlüğünden tedarik etmek mümkündür. Bu hususta şunu da ehemmiyetle kaydetmek isterim ki kitabe kopyalarında muhakkak satırları numaralayarak zikretmek icap eder. Bu ciheti tafsil etmeğe lüzum görmüyorum. Kitabe tetkiki için büyük âlim merhum Halil Ethemin Tarihi Osmanî Encümeni mecmuasında (Kitabeler nasıl zapt ve kaydedilir) adlı makalesini okumak elzemdir. Binaenaleyh bu makalede izah edilen noktalara ehem-

miyet vermek suretile ciddî ve ilmî bir surette kitabe kaydedilebilir. 4 — Her memlekette elde edilen bir çok para vardır. Bunlarla mahallî koleksiyonlar yapılabilir ve memleketin bu bakımdan tarihi de tenvir edilebilir. Bu paralar hakkında da Halil Ethem, Mübarek Galip ve başkaları gibi zevatın, son derece ciddî ve ilmî, meskûkâta ait eserleri vardır. Halil Ethem merhumun bu hususta bir de güzel biblioğrafik eseri olduğundan bu hususta bu eserden istifade etmek mümkündür.

İşte bu cihetler yapıldıktan sonra şimdi yazılı eserlere baş vurmak icap eder. Yazılı eserler esas itibarile ikiye ayrılabilir: Mahallî eserler: Evkaf sicilleri, şahısların ellerinde bulunan el yazmaları, beratlar ve saire gibi. 2 — Kitaplar: Bunlar da iki nevidir: 1 — Memlekete uğrayan seyyahların bıraktıkları malûmat; 2 — memleket hakkında dolayısile malûmat veren eserler. Bu eserler yalnız türkçe, arapça, ve farsça değildir. Bizans ve Lâtin eserlerinde de mühim malûmata tesadüf etmekteyiz. Binaenaleyh bu hususta geniş malûmata ve derin tetkike ihtiyaç vardır. İşte bu tarzda araştırmalar neticesinde bir memleketin tarihi mükemmel bir surette meydana çıkabilir.

Bir memleketin tarihine başlamadan evvel tabiî ismi hakkında tetkik yapmak lâzımdır. Bu münasebetle ben de bu yazımda Burdurun ismini bahse mevzu edeceğim. Daha evvel şunu arzetmek isterim ki yer isimleri çok eski bir tarihî hatırayı muhafaza etmektedir. Bilhassa Burdurun yer adları o derce ehemmiyeti haizdir ki bunları ayrı bir yazımda akuyucularıma arzetmek istiyorum.

Elimdeki Burdur Halkevinin araştırmasında Burdurun ismi hakkında güzel bir halk etimolojisi kaydedilmiştir: Sultan Korkudu aramışlar ve:

— Sultan nerede?.. Buldur! demişler.. İşte Burdur ismi bundan çıkmış..

Bu nevi halk etimolojileri her yer için yapılmıştır. Çünkü zamanla yer isimlerinin manaları unutulur ve halk bu hususta bir etimoloji uydurur.

Şimdi biz bu halk etimolojisini bir tarafa bırakarak Burdur sözünün filolojik bir etimolojisini yapalım: Bu kelime hiç şüphesiz ki **bur . dur** şeklinde tahlil olunmak gerektir. Bur sözünü Şeyh Süleyman Efendinin lûgatinde ve daha diğer eski lûgatlerde bulmaktayız. Kelimenin verilen manası çukur yer demektir. Dûr ekine gelince: Bu ek kavim isimlerinin sonuna geldiği gibi manalı kelimelerin sonuna da gelmektedir. Kara - Kırgızların bir şubesinin adı **Mongul . dur** dur. Daha sonra Oğuz kabile adlarında da bu eke tesadüf etmekteyiz: **Bayın . dur, Çav . dur, İğ . dir** gibi.. (1)

Çuvaş türkçesinde büyük manasına gelen **mın** sözü vardır. Bunun **mındır** şekline de tesadüf etmekteyiz. (2) Bu hususta daha fazla tafsilâta lüzum görmemekteyiz. Bu cihetî Macar âlimlerinden **Németh Gyula** Yurd kuran Macarların teşekkülünü (**A honfoglalo magyarsag kialakulasa**, s. 58) adlı eserinde malûmat vermiş ise de şunu da arzedelim ki gerek Fin âlimlerinden **Ramstedt**'in ve gerek Macar âlimlerinden **Németh**'in bu eki tetkik etmesine rağmen henüz bu ekin mahiyeti sarih bir surette taayyün etmiş değildir.

Elimdeki Burdur Halkevinin tetkikinde kelimenin ayni zamanda Buldur şeklinin de kullanıldığı kaydedilmektedir. Bu cihet yukarıda izah ettiğimiz noktai nazarı tamamile teyit etmektedir.. Malûmdur ki Türk dilinde r ve l tebadülü vardır. Binaenaleyh bu söz hem Burdur ve hem de Buldur şeklinde telâffuz edilebilir.

Yazıma devam edeceğim ve bu yazımın davamı olmak üzere gelecek yazımda Burdurun yer adlarını bahse mevzu edeceğim.

---

(1) Bu hususda bakınız: Hüseyin Namık Orkun, oğuzlara dair.

(2) Ramstedt, Fin . Ugor cemiyeti mecmuası, XXXVIII, S. 17.

Burdur ziraat dairesinde

Abdullah AŞÇI

Sayın okuyucular, şu harp senelerinde herkesin en fazla muhtaç olduğu ziraî maddelerdir; değilmi? Unutmamışsınızdır, İtalya harbe girmek için domatesleri kızarmasını beklemedi mi. Sonra Ankara radyosunun "ziraatı asrileştirmek ve tohumun ıslâhı,, hakkında verdiği konferansları dinlemişsinizdir. Ben, ziraî mahsullerin en çok arandığı bu zamanda, okunur ümidile, Burdur ziraat dairesinde şu röportajı yaptım.

Ziraat memuru Ahmed'e soruyorum:

— Memleketimiz en çok hangi ziratle meşgul olur.?

— "Burdur, merkez ve mülhakatı, ile en çok çiftlikte önem verilen, hububat yani: Buğday, Arpa, Yulaf, Çavdar, ikinci derecede fasulya, mısır, nohut yetiştiren bir memlekettir. Bunlardan maada sınaî nebatattan anason, kendir ve bu senelerde tecrübesi yapılarak iyi netice alınan akala cinsi pamuk ekilmeğe başlanmıştır. Afyon südü, vilâyetimizin çiftçi mahsullerinden olduğu halde bunun ziraatı günden güne azalmaktadır. Yirmi seneyi mütecaviz bir zamandanberi muhitimizin bağlarına arız olan filoksera hastalığı yüzünden bağlar tamamen mahvolmuş isede beş altı sene arasında ziraat dairesinin tavsiyesi üzerine Amerika anaçlarına yerli çeşitle aşılamak suretile kemiyet ve keyfiyet itibarile eski üzümlerden daha iyi cins üzüm alınmaktadır. Vilâyetimizde meyvacılık iyi bir nizam ve intizama göre yapılmadığı için en iyi cins meyvalar olduğu ve yetiştiği halde kıymet arzetmez. Zira meyva ağaçları bağ ve bahçelerin kenarlarına dikmek suretile yetiştirilir.

— Memleketimizde toprak ve muhite göre ziraat tenevvüleri?

— "Vilâyetimizin toprakları her tarafta birbirinden pek az farklarla ayrılır. Muhit muhtelif olup Bucak kazası oldukça sıcak bulunduğundan burada az çok sıcak iklim nebatları yetiştirilebilir. Meselâ: İncir, Merkez ve diğer iki kazada yaylâ bulunduğundan buralarda birinci maddede sayılan nevilerden başka yetiştirilmez.

— Bu gün Burdurda ziraat ne şekilde yapılmaktadır?

— "Halihazırda vilâyetimizde çiftçilik ekseriyetle makinelerle yapılmaktadır. Kara saban işgal ettiği mevkii pulluğa terkediyor.,,

— Cümhuriyetten evvelki zaraatle, inkılâp devrinin ziraati arasında ne gibi ilerlemeler vardır.?

— "Cümhuriyet devrinden evvel çiftçiler pek iptidaî bulunan "kara saban,, la eker biçer ve çatma tabir edilen hayvanatı ferşiye (At, kısrak, merkep) ile işlerini görürlerdi. Halbuki, Cümhuriyet devrinde pulluk ve makine ile sürmek, biçer makinelerle ekip biçmek, ve harman makineleri ile dövmenin faidesini anlıyan çiftçi bunları temin etmeğe çalışmaktadır.

— Burdurun, diğer vilâyetlerimizle ziraî faaliyet münasebetleri nedir?

— "Komşu vilâyetlerimizden İspartadan toprak itibarile zengin ve geniş bulunan vilâyetimizde hububat zeriyatı fazladır. Sinaî nebatat ta fazla yetiştiğinden, diğer ekseri vilâyetlerimize nazaran üstündür.

— Demir yolunun yapılmasiyle memleketimizin ziraî bir inkişafı olmuş mudur?

— "Vilâyetmize demir yolunun gelmesile, çifçilerin, elde ettikleri mahsulleri kolaylıkla diğer vilâyetlere ve piyasalara nakil ve arzetmeleri mümkün olmuştur. Bu mahsüllerin eskisine nazaran yüzde 8, yüzde 10 farkla satılması hem kendileri hem de Devlet için bir kazançtır.

Alfred de Musset

I. inci Teşrin gecesi

Erzincan
Enver Barlas

— Şair —

Bir zamanlar içimi sızlatan elem bir rüya gibi silinmiş ve kaybolmuştur. Onun uzak hatırasını fecirle yükselen ve ilk şebnemle eriyip yok olan bu hafif sislerle mukayese edebilirim.

— Müz —

O halde neniz vardı şairim? Sizi benden ayıran o gizli iztırap ne oldu? Heyhat ben hâlâ onu hissediyorum. O halde benim bilmediğim ve uzun müddet uğruna gözyaşı döktüğüm o elem ne idi?

— Şair —

Bu, herkesçe tanınmış bayağı bir elemden başka bir şey değildi. Fakat biz zavallı deliler kalbimizde şiddetli bir acı duyduğumuz zaman, bizden evvel hiç kimsenin o ıstıraptan tatmamış olduğu hulyasına kapılırız.

— Müz —

Yalnız alelâde ruhların elemi bayağı olabilir. Dostum, görüyorum ki bu kederli sır bugün göğsünden sıyrılmak üzeredir. Bana inan, itimatla söyle: Sükûtun, yüzü gülmez ilâhî ölümün kardeşlerinden bir tanesidir. İnsan ağlarken teselli bulur. Ve bazan tek bir söz bizi vicdan azabından kurtarmak için kâfidir.

— Şair —

Eğer şimdi iztırabımdan bahsetmek lâzımsa onun hangi ismi taşıması icap ettiğini; aşk, çılgınlık, gurur veya sadece bir tecrübe mi olduğunu; dünyada bundan istifade edecek kimse bulunup bulunmadığını bilemiyeceğim. Mademki yalnızca ocağın başına oturmuş bulunuyoruz, sana onun hikâyesini anlatmak isterim. Rübanını al da yaklaş ve nağmelerinin âhenginde hatıralarımın yavaş yavaş uyanmasına müsaade et.

— Müz —

İztıraplarının hikâyesine başlamadan önce ey şair, söyle bana bu dertten sifa buldun mu? Sonra bugün aşksız ve garazsız konuşmak icap ettiğini düşün! Eğer tesellici gibi tatlı bir adım olduğunu hatırlarsan beni, az daha seni mahva sürükliyen ihtirasların suç ortağı yapmağa kalkışma!.

— Şair —

Bu hastalıktan tamamen kurtulmuş olduğumu söyliyebilirim. Hattâ

onu hatırlamak istediğim zaman mevcudiyetinden şüpheye düşüyorum. Hayatımı tehlikeye koymuş olduğum yerleri düşündükçe benim yerimde yabancı bir yüz gördüğümü zannediyorum. Korkma Müzüm, sana ilham veren nefha'ya ikimiz de tehlikesizce kendimizi bırakabiliriz. Unutulabilen elemlerin hatırasında ağlamak, gülmek her halde tatlı bir şeydir.

— Müz —

Sevgili yavrusunun beşiği yanında şefkat ve endişeden titreyen bir anne gibi ben de şimdiye kadar bana kapalı kalmış olan bu kalp üzerine titriyerek eğiliyorum. Söyle dostum, dikkat kesilen rübanın henüz hafif ve şikâyetci bir nota ile sesinin âhengini takip ediyor ve ay ışığındaki hafif bir hayal gibi mazinin gölgeleri de birer, birer geçiyor.

— Şair —

Mesai günleri, yaşamış olduğum yegâne günler! Ey üç misli kıymetli yalnızlık! Allaha şükür olsun bu eski mütalâa odama dönmüş bulunuyorum. Zavallı uzletgâh: Birçok defalar ıssız kalan diyarlar, tozlu koltuklar, sadık lâmba, ey benim sarayım, küçük kâinatım! Ve sen.... Müzüm, ey benim genç ve ölmezim.

Allaha şükür olsun! Demek beraberce terennüm edeceğiz. Evet sana bütün ruhumu açmak isterim...

(Şair betbaht aşklarının hikâyesine başlar. Sevdiğinin ihanetini öğrendiği günü anlatmağa sıra gelince artık ona lânet okumaktan kendini alamaz.)

Sen ki hayatımda ilk defa bana ihanetin ne olduğunu öğrettin. Haşyet ve hiddetle aklımı perişan ettin; hacalet sana! Meş'um sevgisi ilk baharımı ve güzel günlerimi gölge ile kefelenmiş olan karanlık gözlü kadın hacalet sana. Saadet benzerine varıncaya kadar bana lânet etmeği öğreten senin sesin, senin gülümseyişin, senin hep o ifsat edici bakışların değil mi? Senin o gençliğin ve letafetlerin değil midir ki bütün ümitlerimi kırmış geçirmiştir. Eğer gözyaşlarından şüphe ediyorsam, sebebi senin de bir vakitler ağladığını gördüğümdendir. Hacalet sana. Ben henüz ber çocuk, fecirde gülümseyen bir çiçek gibi sade idim. Kalbim senin sevginle hayata açılıyordu.Şüphesiz kendini müdafaa etmesini bilmeyen bu kalp istenildiği gibi oynamağa müsaitti. Fakat onun masumiyetine hürmet etmek daha doğru olmaz mı idi? İlk ıztıraplarımın annesi olan ve kirpiklerimin arasından gözyaşı kaynağını fışkırtan kadın, lânet sana! Müsterih ol, o hep akıyor, hiçbir şey onu kurtaramıyacak. Çünkü şifası imkânsız bir yaradan çıkıyor. Fakat bu acı kaynakta hiç olmazsa, ben yıkanacak, ümit ederim ki, senin menfur hatıranı orada bırakabileceğim.

— Müz —

Yetişir şair. Vefasız bir mahlûkta bu rüyan bir güncük evvelden devam etmemiş bile olsa, o kadından bahsederken bugüne hakaret etme! Şayet sevilmek istiyorsan aşkına hürmet etmeği bil! Eğer beşerî zâf için

bize başkasından gelen keder ve elemleri affetmek cehdi çok fazla geliyorsa bari kendini kin ve garazın işkencesinden esirge; Affa erişiyorsan hiç değilse unutma yolunu kapama..

Toprağın âğuşunda sükûnetle uyuyan ölüler gibi sönmüş hislerimizin de öylece uyumaları lâzımdır. Kalbinin en aziz hatıralarının da tozu vardır. Onların bu mukaddes bakiyeleri üzerine ellerimizi sürmeyelim. Niçin bu canlı iztırabın hikâyesinde bir rüya ve aldatılmış aşktan başka bir şey görmek istiyorsun? Yaradanın sessiz mi hareket ettiğini ve seni gafilcesine vurduğunu mu sanıyorsun? İhtimal şikâyet edip durduğun bu darbe seni korumuştur a çocuk, çünkü kalbin bu sayede açılmıştır.

İnsan bir çırak, iztırap ta onun ustasıdır. İztıraptan tatmadıkça hiç kimse kendini tanıyamaz.

Bu, sert fakat yüksek, ayni zamanda dünya ve mukadderat kadar eski bir kanundur ki insan için felâketin elile vaftiz edilmek, her şeyi bu kederli ücret mukabilinde satın almak lâzımdır.

Hasadın olması için, nasıl şebneme ihtiyacı varsa, insan da yaşamak ve duymak için gözyaşlarına muhtaçtır.

Neşenin senbolü, henüz yağmurla ıslanmış ve çiçekle örtülü kırık bir daldır. Hem sen bu çılgınlıktan şifayât olduğunu söylemiyor mu idin? Genç, bahtiyar, her yerde makbul ve mûteber değil misin? Hayatı sana sevdiren bu hafif zevkler... Ağlamamış olsaydın onları ne yapacaktın?

Gün batarken fundalık üzerine oturmuş, eski bir dostla beraber hür ve serbest içtiğini tasavvur et; şimdi söyle bana, eğer neş'enin bahasını bilmemiş olsaydın bu kadar huzuru kalple kadehini kaldıra bilirmi idin? Eğer kalbinin gizli köşelerinde bazı eski hıçkırıkları uyandırmamış olsaydı çiçekleri, çayırlığı Petnanque'nin sonelerini, kuşların ötüşünü, Michel Anjeloyu ve güzel san'atları Shakespeare'i, tabiatı bu kadar sevebilir mi idin. Şayet bu toprağın herhangi bir bucağında sıtma ve uykusuzluk sana ezeli istirahatı düşündürmemiş olsaydı semaların ifade edilemez âhengini, gecelerin sükûnetini, dalgaların mırıltısını anlaya bilecek mi idin? O halde neden şikâyet ediyorsun? Ebedî ümit sende, felâketin eli alnında ıslanmıştır. Niçin genç tecrübene kin bağlıyorsun? Ve seni daha mükemmel bir hale getiren bir elemden bu derece nefret ediyorsun?

Bilâkis, ona; vaktile sana gözyaşları döktürmüş olan o vefasız güzele acımalısın çocuğum. Ona acı,bu bir kadındır. Allah seni onun yanında iztırap çekerek bahtiyarların sırrını keşfetsin diye yaratmıştır. Onun vazifesi müşküldü. İhtimal o seni seviyordu, fakat mukadderat onun tarafından kalbinin kırılmasını istiyordu.

O, hayatı biliyordu, ve sana tanıttı; bir başkası da iztıraplarının meyvesini topladı.

Ona acı, zira kederli aşkı bir hülya gibi gelip geçmiştir;yaranı gördüğü halde onu kapatamamıştır...

Bana itimat et, gözyaşlarının kâffesi yalan değildi, velevki böyle olmuş olsun, yine acı, çünkü sen sevmesini biliyorsun...

Burdur tarihine ait tetkiklerden

Hüseyin GÜLYURT

(Baş tarafı 15 . 16 ıncı sayıda)

TAŞODA

Bina ilk yapılışında bir misafirhane olarak inşa olunmuştur. Bilâhare ev olarak kullanan ikinci ve üçüncü sahipleridir. Binanın mimarî tarzı da misafirhane olduğu hakkındaki düşüncelere kuvvet vermektedir.

Taşodanın büyük salonu ve ondan biraz yüksekçe olan küçük odası evvelce bir oda halinde imiş. Sonradan (ev olarak kullanılmağa başlandıktan sonra) iki oda haline getirilmiştir. Şimdiki halde büyük salondaki ve küçük odadaki pencere ve dolap kapaklarının üst kısımları birer mısrâlık menzum yazılarla süslüdür. Yağlı boya ile yazılmış olan bu yazılar ayni zamanda altun yaldızlarla süslü imiş. Yaldız bakiyyeleri elân görülmektedir. Odanın tavanı pek süslü ve pek sanatkâranedir. Boya ve yaldızları olduğu gibi durmaktadır. Çünkü tahrip eli buralara kadar uzanamamıştır.

Yazılardan okunabilenler aşağıdaki şekilde sıralanmıştır.

Dedi âvânı ensarı münasiptir nev zi şane
Velâtın oldu serdarı dahi dinin alemdarı
Muammer olsun badi acep şekoldu bu hane
İhvanını gör bütün gün baktık ta tavane
Acemi (okunamamıştır) . . . . . .
(okunamamıştır) . . . . . .
Mihman ol cenetin (—) kamusu (—) firdevsi
Görünce gayri menziller kamusu döndü külhâne
Anun hem câr etrafı çemenzarı gülistandır
Geçüp sadre cülûs ettikte bütün verdi reyhane
(————————————)
Kaderden salim ol (—) otur şol (balkonı) sahnı sıhhate
(tahmini ibare)
Dururken (—) muzaffer ol devlethane

Görünce gayri menziller kamusu döndü külhane mısraının bu yapıdan daha evvel yapılmış olan Kocaoda adiyle anılan odaya rakip olarak inşa olunduğuna delâlet ettiği rivayet edilmektedir. Kocaodanınkilerden daha üstün oldukları görülmektedir ki memlekete misafirhane gibi hayır müesseseleri bırakmak ve mimarî cihetindende üstünlüklerine dikkat etmek hususunda mâsumane bir rekabetin mevcudiyeti anlaşılmaktadır.

Burdur Halkevi, Mimar Şahin'e Taşodanın bir rölövesini de yaptırmıştır. Rölövenin rapor kısmında bizi tenvir edecek noktaları aynen alıyorum. .

(Devamı gelecek sayşda)

Not: (—) işaretli kısımlar okunamıyan yazılardır. Bunlardan başka yazılar da varsa da hiç belli değildir. Okunamıyan kısımların içerisinde odanın yapılış tarihine ait bir parçanın bulunmak ihtimali vardır.

AYRILIŞ

İstemem, ey güneş, alnımdan dökül,
Ben şimdi ışıksız ten taşıyorum;
Git, arkamda kalan nur ruhuma gül,
Bundan sonra ömrüm görmiyecek mum.

Neşeyi kanından içtim daha dün.
Göçüyorum dünya dışına bugün.
Ufuklar gözümün kabrinde ölü,
Süzülen yaşlarım göğe gömülü.

Koşma benimle ey bin bir kalpli yer!
Ben rengi arkamda bırakıyorum.
Gelmeyin ey ışık cennetli gökler!
Gölge diyarına ah okuyorum.

Yoluma eş olma ey ak ruhlu su!
Ateşte yanmağa gidiyorum ben.
"Arkamda kalanlar, derin bir uyku,,
Ömrümü ölü bir hayat çekerken.

Akmayın ey sesler; ay bir su gibi!
Orada susmanın sonsuzluğu var.
Sessizlik gölgemdir kovalar beni,
Ta toz dünyasına, son güne kadar.

Süzülme ey sevgi, bekliyen yere!
Orada melekler bir gün duramaz.
Şeytan olacağım, sönmez bir kinle,
İblis kalbinde aşk yuva kuramaz.

Hülya, duygu, fikir, neşe, ümit, yas,
Kalın güle, güle ey perilerim!
Sizdiniz mazimi taçlıyan elmas
Şimdi gelecekten yokluk dilerim.

Hasan BARLAS

Burdur halk bilgisi tetkiklerinden

Rahmi UĞUR

— 2 -

Baş tarafı 16 ıncı sayıda

— Yüzükte yenilenlere yapılan oyunlar ve okşama

Yüzükte yenilenlere ya cismine eza verecek derecede bir takım oyunlar yapılır veyahut onlar acaip şekillere sokularak kıyafetine göre ve onu kızdıracak şarkılar söylemek suretile okşanırlar. Ziyafet teşkil edildiğinde bu ikisinden hangisi kabul edilmiş ise ya istenilen oyun veya yalnız şarkı ile okşama tatbik olunur. Cisme eza verecek oyunların sonu ziyafet mensupları arasında bozuşmayı ve kavga çıkarmayı intaç ettiğinden bu şeklin yapılmaması tercih olunur.

Daha eski zamanlarda yenilenlere çok ağır ve tahamül edilmiyecek kadar acı oyunlar tatbik olunurmuş. Meselâ: yenilenlerden birisinin sırtına bir hayvan semeri vurulup başına da bir yular takılmak suretile ve bir diğerini bir tabut üzerinde, bir kilime sararak, mezarlığa götürüyoruz diye sokaklarda dolaştırırlarmış; Bu hafta yenilen gelecek hafta galip geldiğinde bittabi arkadaşına mukabelede geri kalmaz ve hattâ daha ileriye giderek eşini (oyundaki) kasabaya bir saat mesafede olan değirmenlere götürerek o kar ve buzda değirmenin arığında yıkarlarmış. Bir diğeri, keza arkadaşını, kasabanın ortasında bulunan çaya götürür, çırıl çıplak soyar ve teneşir üzerine yatırır, kardan veya buzdan sabun yaparak kışın o şiddeli soğukta ölü yıkıyor gibi yıkar ve bu suretle hasımlarına türlü türlü işkenceler ederlermiş. Bu hâl, gün geçtikçe arkadaşlar arasında infialin artmasına sebep olur ve herkes hasmının oyunundan daha ağır ve daha acılısını tatbik etmeğe çalışır ve bittabi netice de bütün ziyafet arkadaşları arasında kavgalar çıkar,silâhlı bıçaklı vak'alara sebebiyet verilirmiş. Bunun için, ziyafetin ilk kuruluşunda, böyle cisme eza verecek oyunların yapılmasına ve hattâ bulundukları ziyafet evinin sokak kapısından dışarıya çıkılmaması ve yalnız yenilenleri bazı gülünç vaziyetlere sokarak yüzük oyununa mahsus şarkılarla okşamak ve alay etmekle daha nezih ve eğlenceli vakit geçirilmesi kararlaştırılır. Ve ziyafet devam ettiği bütün kış bu yolda hareket olunur.

Geçen nüshada küçük bir hatıradan bahsetmiştim. Sırası gelmişken yüzük oyununda yenilenlerin okşanmasına dair o geceki hatıramdan aklımda kalanı şurada tekrar etmeden geçemiyeceğim.

Ağabeyimin ziyafet gecesi yüzük oyunu çok münakaşalı ve heyecanlı olarak devam etti. Neticede (51) sayı ile sağ taraf galip geldi. Diğer yenilenler çok me'yus oluyorsa ve birbirlerile geçmiş oyunlardaki hataları münakaşa ediyorlar, galip taraf ta bunları alay oluyor ve mağlup olan eşlerini türlü acaip kıyafetlere sokmıya çalışıyorlardı. Bir taraftan çalgılar millî havalar çalıyor ve şarkı söylüyorlar, bir taraftan da herkes kendi eşini süslüyordu.

Biraz sonra yenilenleri karşı taraftaki minderlerine sıra ile oturttular. Yenilenlerin her biri acaip şekillere girmişlerdi. Bunlardan yüzüğe çok meraklı olanının alnına bir boynuz koymuşlar ve bu boynuzun ucuna bir de yüzük takmışlar. Adeta Gergedana benzetmişlerdi. Bir diğerini bir koyun postuna sarmışlar, Tilki kuyruğundan bir de kuyruk yapmışlar ve bir takım kulak vesaire yaparak bunu da adeta uyuz bir tilkiye benzetmişlerdi. Bir başkasının boynuna büyücek bir su destisini asıvermişlerdi. İçlerinde daha başka başka biçimlerde

olanları vardı. Bunlardan başka birisini de kadın kıyafetine sokmuşlar. Eline bir de küçük yastıktan yapılmış çocuk vermişlerdi. Hülâsa odanın içi garaip meşheri idi. Bu suretle her şey tamam oldu. Herkes birbirine bakarak katıla katıla gülüyorlardı.

Odanın ortasına bir sandalya kondu. Üstüne bir gaz lambası bırakıldı. Yenilenlerin okşanmasına başlanacaktı.

Çalgılar yüzük okşama havasını çalmıya başladılar. Çavuş zilli maşa ile iştirak ediyor ve tempo tutuyordu. Bütün ziyafet mensupları hep bir ağızdan şarkı söylemiye başladılar.

(YENİLENLERİN OKŞANMASI)

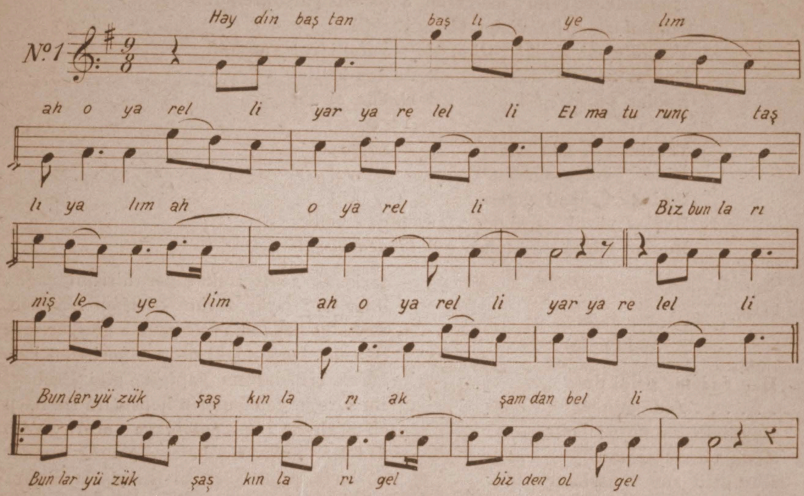

(1 No. lu nota)

Haydin baştan başlıyalım ah o yarelli yar yarelelli
Elma turunç taşlıyalım ah o yarelli
Biz bunları nişliyelim ah o yarelli yar yarelelli (1)
Bunlar yüzük şaşkınları akşamdan belli
Bunlar yüzük şaşkınları gel bizden ol gel

Bu şarkı iki defa tekrar edildi. Sonra yine hep bir ağızdan bir şarkı tutturarak yenilenler okşamıya davet ediliyordu.

(YENİLENLERİ OKŞAMIYA ÇAĞIRIŞ)

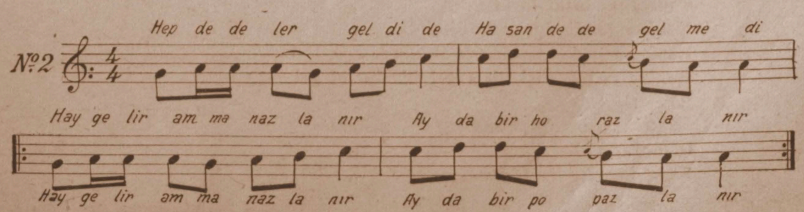

(1) Nişleyelim = Ne işleyelim, ne yapalım.

(2 No. lu nota)

Hep dedeler geldi de
Hasan dede gelmedi
Hay gelir amma nazlanır
Ayda bir horozlanır
Hay gelir amma nazlanır
Ayda bir popazlanır (2)

Bu şarkı da iki defa tekrar olundu. Yenilenlerin alt sırasında oturan ve ismi çağırılan, yerinden kalkarak ortaya geldi. Ve sandalya üzerindeki lambayı eline kıyafetine göre bir takım sözler söyliyerek alay ettiler. Ve hep bir ağızdan okşamıya başladılar.

(1 No. lu Nota)

İstanbuldan gelir üzüm ah o yarelli yar yarelelli
Salkımları dizim dizim ah o yarelli
Yenildin mi ah iki gözüm ah o yarelli yar yarelelli
Bunlar yüzük şaşkınları akşamdan belli
Bunlar yüzük şaşkınları gel bizden ol gel

●

Tabahnanın gön dağarı nakarat
İçinde günler ağarı (3) „
Budur yüzükçü zağarı „
Bunlar yüzük şaşkınları akşamdan belli
Bunlar yüzük şaşkınları gel bizden ol gel

Bunun ökşanması bitmişti. Yine hep bir ağızdan şarkısını söyliyerek diğer birisini çağırdılar. Bu şarkı devam ederken okşanan, sandalyadan kalkarak yerine gidiyor, bunun üst tarafındaki oturan yerinden kalkarak arkadaşının yaptığı gibi lâmbayı eline alıyor ve sandalyaya oturuyordu. Bu suretle yenilenlerin hepsi sîra ile (Hep dedeler) şarkısı ile davet olunarak kıyafet ve biçimlerine göre şu şarkılarla okşandılar.

(2 No. lu nota)

Hep dedeler geldi de
. . . . . dede gelmedi
Hay gelir amma nazlanır
Ayda bir horazlanır
Hay gelir amma nazlanır
Ayda bir popazlanır

(1 No. lu nato)

Saçaklarda çalımısın ah o yarelli yar yarelelli
Saraylarda halımısın ah o yarelli
Sen bir zirzop delimisin ah o yarelli yar yarelelli
Bunlar yüzük şaşkınları akşamdan belli
Bunlar yüzük şaşkınları gel bizden ol gel

●

Saçaklarda çalı çırpı nakarat
Toplyalım birki birki „
Nerden gelmiş bu uyuz dilki(4) „
Bunlar yüzük şaşkınları akşamdan belli
Bunlar yüzük şaşkınları gel bizden ol gel

●

Ekmek sarmış kuşağına nakarat
Gider arpa başağına „
Kene konmuş taşağına „

(2) Popaz = Papaz
(3) Ağarı = Ağarır
(4) Dilki = Tilki

Bunlar yüzük şaşkınları akşamdan belli
Bunlar yüzük şaşkınları gel bizden ol gel

●

İstanbuldan gelir kutu nakarat
İçi dolu popaz otu „
Kürekle atın şu boku „
Bunlar yüzük şaşkınları akşamdan belli
Bunlar yüzük şaşkınları gel bizden ol gel

●

Alen dersin alamazsın (5) nakarat
Buna sen hiç doyamazsın „
Düşünmezsen bulamazsın „
Bunlar yüzük şaşkınları akşamdan belli
Bunlar yüzük şaşkınları gel bizden ol gel

Bu şekilde yenilenlerin hepsi okşandı. Yalnız kucağı çocuklu kadın kıyafetinde olan, çocuk avutuyor vaziyetinde idi. Sıra bunun okşanmasına geldi. Bunu da orta sandalyaya oturttular. Bir anne gibi çocuğa meme verdiriyorlar, türlü türlü alay ediyorlardı. Bu sırada çalgılar yanık yanık bir parça çalmıya başladı. Bu hava yüzük oyununa mahsus ninni idi. Hep beraber ninni söylemeğe başladılar.

(NİNNİ)

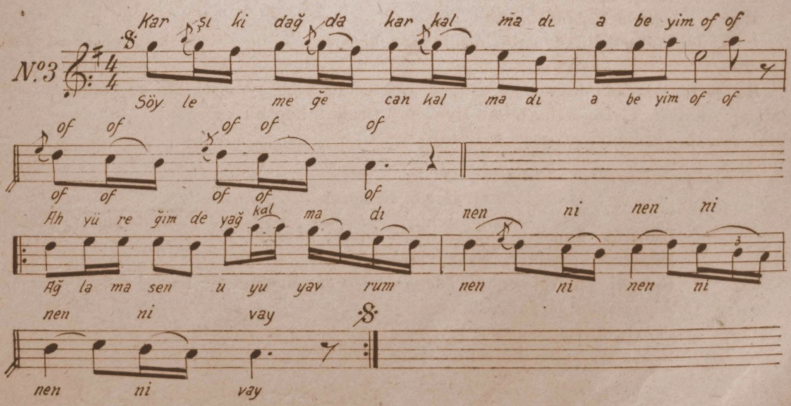

(3 No. lu nota)

Karşıki dağda kar kalmadı ağa beyim of of of of of of
Ah yüreğimde yağ kalmadı nenni nenni nenni vay (6)

(5) Alen = Alayım
(6) = Nenni = Ninni

Söylemeğe can kalmadı ağabeyim of of of of of of of
Ağlama sen uyu yavrum nenni nenni nenni vay

●

Karşıki dağda kuzular meler	**nakarat**
Meleyişi bağrımı deler	**„**
Şu başıma geldi neler	**„**
Ağlama sen uyu yavrum	**„**

●

Yenilenlerin okşanması bitmiş yüzük faslı da tamam olmuştu. Herkes çeşit çeşit acaip kıyafetlerden kurtularak yerlerine oturdular. Ve her iki taraf samimiyetle muhabbetlerine koyuldular. Biraz çalgı çalındı, millî havalar çekildi. Ve daha başka eğlenceli oyunlar çıkararak geç vakti buldular. Erbaşı meclise hitaben:

— Arkadaşlar, bugünkü eğlentimiz tamamdır. Ev sahibini okşıyalım ve gelecek haftanın ziyafetini sahibine verelim. Dedi.

Yine ortaya sandalya konuldu. Ev sahibi olan Ağabeyim sandalyaya otararak eline mutat üzere lambayı aldı. Çalgıların iştirakile hep bir ağîzdan:

(1 No. lu nota)

Hele ben ettim kurtuldum bire canım yar yar yar
Çıktığım sedire oturdum biro biro
Ehbabların göynün yetirdim biro canım yar yar yar (7)
Ağlar ağlar feryat olsun
Uğurlu kademli olsun
Muhabbetimiz daim olsun biro biro.

Bu şarkı iki defa tekrar edildi. Ve ağabeyim kalktı. Gelecek haftanın ziyafetini alacak sandalyaya geçti. Bütün meclis yine ayni şekilde ve çalgıların iştirakile hep bir ağızdan:

(1 No. lu nota)

Dolabın kapağını açıver biro canım yar yar yar
Pilâvın biberini saçıver biro biro (8)
Gelecek hafta evden kaçıver biro canım yar yar yar
Ağlar ağlar feryat olsun
Uğurlu kademli olsun
Sen almazsan yine senin olsun biro biro

yapılacak bir şey kalmamış ve ziyafette tamam olmuştu. Misafirler toplu olarak kalkarak dağıldılar. Vakit te gece yarısını çoktan geçmiş ve sabah horozları ötüyordu.

(7) Ehbab = Ahbap
(8) Biber = Büber

KONFERANS

Ahmet Sıtkı TUNCA

AZIZ DINLEYICILERIM,

Bugün, size, çocuk haftası münasebetile Halkevimiz radyo mikrofonundan (Burdurda Çocuk Esirgeme Kurumu neler yapmıştır) başlığı altında hitapta bulunmak vesilesini bana veren Halkevi Yüksek Reisliğine teşekkürle söze başlıyorum:

Burdur Çocuk Esirgeme Kurumunun şu bir sene içinde başarabildiği çeşitli işleri şimdi, size, sırasile sayacağım. Bundan da anlaşılacağı veçhile Kurumumuz faaliyetini en ziyade ilkokullardaki bakımsız ve gıdasız çocukların sağlıklarını ve hayatlarını koruma işi üzerinde teksif etmiştir. Kurumun öğünmeğe değer faaliyetlerinden en başta geleni şudur:

Geçen sene ve daha evvelki senelerde olduğu gibi:

1 — Şubat, mart, nisan aylarında merkezdeki altı ilkokulda okuyan yoksul ve gıdasız çocuklardan (85) talebeye haftada üç gün olmak şartile muntazaman birer öğün sıcak öğle yemeği yedirmiştir.

2 — Geçen Cümhuriyet bayramında, gerek kendi bütçesinden yapılan masraflarla ve gerekse ilkokullardaki himaye heyetleri başkanlarile yapılan temaslar neticesinde, yine geçen senelerde olduğu gibi, hamiyetli ve şefkatli Burdur halkının Kurumumuza yaptıkları elbiselik kumaş, çamaşır, çorap, ayakkabı vesaire gibi giyim işlerine ait teberruatını kabul etmiş ve bu sayede merkezdeki okullarda okuyan yetim ve hakikaten yoksul yavrulardan kız, erkek (182) talebeye birer takım elbise, çoraplarile birlikte (35) çift ayakkabı ve (25) adet kasket temin etmek suretile bu yavrular sevindirilmiştir.

3 — Ve yine bu sene Belediyemizin, Kuruma verdiği elli lira ile, orta ve ilkokullarda okuyan talebelerden ilâç parası veremiyecek derecede fakir oldukları mekteplerinin idare âmirleri tarafından resmî ilmühaberle anlaşılmış olan (48) talebeye ilâçları aldırılmış ve kendilerine teslim olunmak suretile bu çocukların hayatlarının kısmen olsun bir tehlikeden kurtarılmasına çalışılmıştır.

4 — Bunlardan başka, Kurumumuza, her sene, öğünmeğe değer yardımlarda bulunmayı sistematik bir şekilde itiyad edinmiş olan Nebi oğlu Hüsnü Bayerle kardeşi Şükrü Bayer, bu sene de Cümhuriyet bayramında, merkezdeki okullardan maada Askeriye, Hacılar, Çeltikçi ve Sertaç yatı okullarında okuyan (54) fakir talebeye birer takım elbise göndermek suretile teberruatta bulunduklarından her iki kardeşin gösterdikleri bu candan alâkaya karşı kendilerine Kurumumuz namına teşekkür etmeği bir borç bilirim.

5 — Kurumumuzun yaptığı hayırlı işlerden birisi de Kolordu kumandanı sayın Kerameddin Kocaman'ın delâletleri ve kıymetli valimiz Aka'nın yüksek şefkatlerile Büyük Harpte iki gözünü kaybetmiş olan Mutlu Omer Oztağ'ın oğlu Ahmet Oztağ'ı himayesi altına alarak Askeriye yatı okuluna kaydettirmek olmuştur.

6 — Bir de beş çocuklu olup hepsini geçindirmeğe aldığı ücreti kâfi gelmiyen Burdur hastanesi hademe yamaklarından Dudumun oğlu Bekir Akşiti de himayesi altına alarak Askeriye yatı okuluna kaydettirmek suretile bu yavrunun tahsilinin ikmalini tahtı temine almıştır.

7 — Bu hafta, yine geçen sene olduğu gibi, Kurumumuz, tertip ettiği 23 Nisan

çocuk bayramı programı mucibince çocukların ve bilhassa öksüz yavruların bayramlarını şen geçirmeleri için Halkevimiz salonunda ve bütün masrafları Kurumumuza ait olmak üzere, 500 kişilik bir çocuk balosu vermiştir.

8 — Bundan başka Burdurun mesire mahalli olan (Şekerpınar) da bir kır eğlencesi tertip etmeği düşünmüş, (1500) çocuğa, tatlısı ile birlikte bir öğle yemeği yedirmeyi karar altına almış ve derhal faaliyete geçmiştir.

9 — Kurum, gelirini arttırmak için, yılbaşından şu güne kadar şu tedbirleri almıştır:

Çok değerli ve enerjik Valimiz Sadri Aka'nın Kurum namına yaptığı temaslar neticesinde, Halkevi tahsisatından elli liralık bir yardım yapılmasını temin etmiştir. Bundan dolayı Kurum, gerek sayın Valimize ve gerekse Parti ve Halkevi Reislerine arzı şükran eder.

10 — Bundan başka (45) lira Kurum senelik aza taahhüdatından, (17) buğday koruma ofisinden, (4) lira ismini vermek istemiyen hayırsever bir zattan, (20) lira (70) kuruş 23 Nisan rozet hasılatından, (34) lira (23) kuruş kurban bayramında yine rozet hasılatından varidat temin edilmiştir.

11 — Bir de geçen ve evvelki senelerde yaptığı gibi, bu sene de kurban bayramından önce halka beyannameler dağıtarak kesecekleri kurban etlerinden ilkokullardaki fakir ve gıdasız çocuklara yedirilmek üzere bir miktar kurban etinden ayırmaları kendilerinden rica edilmiş, hamiyetli halkımızın yaptıkları et teberrüatı neticesinde (366) kilo safi et toplanmış, bu etlerden (120) kilo kavurma, (65) kilo da safi kıyma elde edilmiştir.

Geçen sene Kurumun aza adedi 13 ü bayan, 65 i bay olmak üzere (78) kişiden ibarettir. Bu sene (4) ü bayan (57) si bay olmak üzere (193) e çıkmıştır. İşbu rakama dayanan mütevazi aza miktarından da anlaşılacaktır ki Burdurda Çocuk Esirgeme Kurumuna karşı günler geçtikçe alâka çoğalmaktadır. Fakat bu miktar koca bir vilâyet merkezi için ve bilhassa Çocuk esirgeme gibi çok hayırlı bir teşekkülün ulusal ve sosyal gayelerini tahakkuk ettirebilmek için, siz de takdir buyurursunuz ki, kâfi değildir.

Bunun için Kuruma dahil olan ve olmıyan hemşehrilerden Kurumun en büyük ricası; aza miktarının çoğaltılması için, her vatandaşın Kuruma dahil olmıyan dostlarını kaydettirmeleridir. Kuruma aza olmak için senede bir lira kadar ufak bir yardımda bulunmak kâfidir ki bunu da hiç bir vatandaşın esirgemiyeceği şüphesizdir.

Sen de senede bir lira vererek Kuruma aza yazıl. Bunu yapmakla Kurumun ödevini kolaylaştırmış ve bir çok boynu bükük yavruların yüzünü güldürmüş olursun. Veriniz, veriniz ki milletin ümidi, istikbali olan yavrularınızı sihhatli ve gürbüz yetişsin. Kurumun şefkat elini yardımınızla kuvvetlendiriniz. Zira, kimsesiz çocuklar ÇocukEsirgeme kurumunun kanadı altındadır. Yurd çocukların, çocuk yurdundur. Onları yurd kadar seviniz, çocuk bir cihandır. Bir milletin kuvveti çocukların sağlığı ile ölçülür. Çocukları kötülükten kurtarmak her insanın önemli vazifesidir.

Burada sözlerime son verirken hamiyetli Burdur halkının, Kurumumuza karşı her vakit gösterdikleri, öğünmeğe değer, alâkayı ve yaptıkları büyük yardımları burada saygı ve şükranla anmayı bir borç bilir ve kendilerine alenen teşekkürlerimizi sunarız...

Burdurdan çizgiler

İbrahim Zeki

Tabiat, büyük rahip, büyük tezyinci ressam, büyük mukaddes şair ve Allahın büyük musikişinasıdır

Lamartin
(Rafael) den..

— I —

— A —

Buğusuz camların berrak şeffaflığında genişliyen ve bir hayatı kucaklamak hasretile yaşıyan göl dalgaları... Büyük tabiat piyanosunun renksiz tuşlarında gül kokularile ufuklar boyu ahenklenen rüzgârlar... Tatlı duyguların çerçevelediği arzuların muazzam bir tablo halinde ağaçlarının dallarına şeklolan ve bütün bir baharı ifade eden gül bahçeleri... Yazı, mevsimlerin sırasından çıkarıp göğüslerinde uzun bir mola verdiren bağlar... Ahenkli kıvrıntılarla Burduru kırlara bağlıyan ince, uzun yollar... Ve bu dekorun kordelâsını teşkil eden mavi, beyaz tepeler...

— B —

Cenup şiirlerinin içli melâlini sihirli bir tastan içiren şair, gözlerini arzın muhayyel cenubuna değil, Türkiyenin cenubuna çevirirse asıl cenubu burada bulur. Burada Medara yaklaşan iklimlerin hava-

BURDUR

Halit ÂSIM

Eylül! Üzüm kokulu kızlar...
Bu pembe avuçlarda sonsuz sarhoşlukların kaderi sıkılıyor, ayaklar çiğniyor onu...
Ayaklar bilmez, eller düşünmez ki...
Ey kalp ve hasta düşünce beyhudesin, herşey üzüm bağlarında kaldı...

Cenupta siyah ve yeşil güller gördüm; kokusuzdu. Serin ve ıslak sabahlarda, şarkılarla uyanan gül bahçelerinde yüzümü gülsuyu ile yıkamak isterdim... Yollarda pürneş'e kadınlardan açılmamış güller istedik...

Efsanesiz göl! ve ey dalgaların yorgun, mavi musikisinde herşeyden güzel olan gece... Bir kör ay ışıklarına karşı "ney,, çalar; ruhun sarı benizli sevdası, seslerin esareti... Sahilde ufuk arzuları yığılır... Dişi kokular mahmur cazibelere gebedir...

Terli şakakların kalbi bu mekik sesleri... Beyaz gelinlerin, solgun kızların burkulan arzularile doludur bu serin çukur...

Günler, gönülde hüzün oyaları işler. Pazara çıkan emek, ömrün intizarıdır... "Alaca,, ların hayatına imren ey taze ve seması kapanık yürek! Bayram kokuları, çocuk sevinçleri, mavi boncuklar onundur. Tarlaların altın çiçekleri, göğün ılık güneşi toprakta yağmur kokusu onun.

"Alaca,, yastıklarda rüya gören başlar, tezgâh başı türküleriyle büyülendi...

sı yaşar, rengi kaynaşır, kokusu nemli toprakların hassas göğüslerinden yükselir. Akşam, doyulmaz bir güzelliğin boynundan çıkarılan altın bir pırlanta gibi tepelerin kollarına belirsiz ellerle takılır...

Yaratılışında, benliğinde taşıdığı güzellik her an yüzünde geniş ifadelerle dile gelir. Atmosferinde ayrı bir melodi iksiri, kaldırımlarında başka bir macera şekillenir.

— C —

Gök, Burdurun etrafını itina ile çevreliyen tepelerin başlarında mukaddes bir tül gibi takılı durur. Kini yumşak taneler halinde yere dökülen yağmur; sevinci, ulaşılmaz bir manzara üstünde geniş eteklerle hafif, hafif danseden ışıklardır.

Sahilsiz göz bebeklerinin üstünü kirpikliyen bulutlar Akdenizin yosun kokan kayalarının resimlerini çizerler. Rüzgâr bu resimleri oyuncak yapan afacan bir çocuğu andırır.

Burdur daima kır hayatı yaşar... Orada işliyen el, dokuyan fikir, yürüyen ayak birbirini tamamlar. Şehrin önüne serilen halı, Burdurlunun işlediği halının motiflerini teşkil eder. O, gölün şeridine kadar türlü ifadelerle uzanır.

Şehir, başı çıplak tepelerin kollarına atılmış bir halde durur. Tepeler onu mukaddes bir emanet gibi kucaklar.

— D —

Burdurun dizinde derin bir huzur içinde uyuyan ve rüyalarında mevsimleri yaşatan gül bahçeleri...

Tren hattı, şehirle, bahçe ve bağları ayıran sun'î bir sınırdır. Onu geride bıraktıktan sonra göğüsler genişler, gözler ayrı bir adeseden, ayrı bir manzarayı görürler. Bu görünüş kavak ve söğüt ağaçlarının birbirini selâmladığı gölgeli yolların sağ ve solunu teşkil eder. Bu yollar kördüğüm olacak kadar çoktur ve birbirini tanıyacak kadar ayni hususiyeti haizdirler.

Gece, yollar saman yollarının vasıflarını takınırlar. Üstlerinden akan kokulu hava, şehrin rüyasına yeni yeni esaslar taşır.

Bahçeler, baharla uyanırlar ve gözlerine taze bir hayatın ilk duyguları serpilir....

Şebnemlerin tomurcuklar içine düştüğü ve kundaklanan yuvaların ötüşlerle dolduğu an Burdur bahçelere göçer. Bu göç her gün seherle başlar, güneşin ufuktan yükselmesine kadar devam eder. Bu zamanlarda Burdurlu J. J. Russo'nun (Tabiate avdet) fikrine uyar ve toprakla başbaşa kalır.

Seherle bahçeler her türlü koku pınarının kaynağı olur. Ve şehirli bu kaynaktan avuç, avuç; kana, kana içer...

Beyaz sepetlerin dolması, boşalması ayni ritme uyan türkü nağmelerile coşkunlaşır. Pembe atlasların içinde, dikenden çekilinip göle yaklaşılarak geçen hayat = cennet.

Dört tarafı hudutlayan yeşil ağaçların yaprakları arasında ıtırlaşan kokuların ışıklarla dudak dudağa geldiği zaman iş bitmiştir....

Her seher bu hayat gönüllerden ruhlara, ruhlardan gönüllere ayrı ayrı mecralardan akar. Akış, yakışın bir ifadesi olursa maneviyat ilâhların merdivenine ilk adımı atar.

Tutam, tutam, konca konca Burdurun dizinde uyanan bahçeler, göğsüne yükselirler ve gözbebeklerinde bir mevsim yaşarlar. Taşları çıkık toprak yollar hergün ayni ökçelerin maceralarını yazarlar. Kıvrımlı, mail, yokuş gibi türlü şekillerle uzanan bu yollar kervansız düşüncelerin ilk konakladığı yerlerdir. Onlardan sonra (Açıl susam açıl) demeden başka bir dünya açılır.

(Devamı var)

Havacılık mesleklerin en şereflisi ve en zevklisidir. Tayyareci olabilmek için Orta okul tahsili kâfidir. Türk Hava Kurumunun (Gedikli yuvası) 16 - 20 yaşlarındaki bütün gençlerimize açıktır.

— Akıllı Hâkim —

Mehmet ÖZGEN

Zengin bir adam bezden yaptığı çıkın içersindeki külliyetli parasını dikkatsizlikten kaybetmişti. Ziyaını herkese ilân etti. Ve, bulup getirene 100 taler vereceğini vadetti. Pek yakın bir zamanda namuslu bir adam gelerek ona söyledi.

— Gaybubetinden dolayı iztırap çekmekte olduğun parayı ben buldum. Her halde bu olacak; malını iade ediyorum.

Doğru ve namuslu nazarla böyle konuşup parayı teslim ediyor. Kaybettiğini zanneden öteki de paraları tekrar bulduğundan dolayı memnun oluyor. Fakat parayı saydığı esnada, bir imkân bulup, vadettiği parayı bu doğru adama vermemek için hile düşündü.

— Dost, esasen bu çıkın içinde 800 taler vardı. Fakat şimdi 700 taler buluyorum. Siz her halde çıkının bir dikişini açıp size düşen 100 taleri almış olacaksınız. O halde çok iyi yaptınız, size teşekkür ederim.

Diğeri söyledi:

— Bu doğru değil; henüz işin sonuna varmadık. Doğruluk hiç bir zaman unutulmaz, haksızlık ise her zaman yapana iade edilir.

Namuslu adam 100 taleri almadığından ziyade şimdiye kadar kirlenmemiş olan doğruluğunu müdafaa ederek çıkını nasıl ise öyle getirdiğini ve nasıl getirdi ise öyle bulduğunu iddia ediyor. Nihayet iş hakime aksediyor. Her ikisi de hâkimin huzuruna çağırılıyorlar. Burada ikisi de iddialarında israr ediyor. Biri çıkın içine 800 taler konduğunu iddia ediyor; bunlardan 100 nün noksan olduğunu söylüyor, diğeri bulduğu çıkını doğruca getirdiğini söylüyor.

Akıllı hâkim bunları iyice tetkik etti. Ve esasen onları tanıyordu.

— Hakkınızdaki karar şu: sizden biri 800 taler kaybetti. Fakat, diğer bir çıkın içinde 700 taler buldu. Şu halde kaybedenin para miktarı ile bulunananinki ayni değildir. Sen namuslu adam ne buldunsa onu tekrar geriye al ve sana 700 taler kaybeden bir adam gelinciye kadar parayı sakla. Diğerine dönerek, Fakat senin için hiç bir nasihat yok. En iyisi şunu yapabilirsin 800 taler bulan bir adam sana getirinciye kadar sabırlı ol. Hepsi bu kadar. Hâkim böyle söyledi ve iş böyle kaldı.

MANİLER

Derliyen: **Mustafa Demirsoy**

Seçtim iğnenin hasını
Sildim kirini, pasını
Eller ne derse desin
Sardım yiğidin hasını

***

Harman yeri hak yeri
Altın, inci dak yürü
Sen yarini gaybettin
İki yana bak yürü

***

Tapkamın içi bütün
İçinde miski tütün
O yar benim olmazsa
Cihan yansın büsbütün

Ak üzümün salkımı
Benim yarim saklı mı?
Gösteriverin yarimi
Çıldırıyorum aklımı

***

Bahçelerde enginar
Enginarın dengi var
Ben yarimi gaybettim
Yanağında beni var.

***

Siyah çorap geysene
Yarim bize gelsene
Seni çok seviyorum
Gözlerimden bilsene

Şiirler

AYŞE DE VARMIŞ

Toprağı çiğnenen taşı devrilen,
Metruk bir mezarın önünde durdum,
İçinde belki de murada eren,
Eski bir sevdalı vardır diyordum.

Sonsuz bir acıya kızıl bir derde,
Düşenler dolaşır, şifa ararmış,
Baktım bu toprakta, bu ıssız yerde,
Meğer benim gibi birisi varmış.

Vak'ayı bir nine anlattı bana,
Bu genç bir Ayşeyi çılgınca sevmiş.
Her akşam, kavaldan, yakıla yana
Derdini üflermiş, kendini yermiş.

Girmeden nihayet otuza yaşı,
Ahmet sararark solarak gitmiş.
Köyde çalkalanan sevda savaşı,
Toprakta başlamış, toprakta bitmiş.

Tarlada sevişmiş, gezmişler dağda,
Ahmet sararark, solarak gitmiş.
Bu viranelikte, şu karşı bağda,
Bütün halk aylarca kalmışlar yaslı.

Bağrımda yıllanan kızıl yaralar,
Kanarken nineden Ayşeyi sordum.
Ahmedi olmazsa Mustafası var,
Ayşecik evlendi belki diyordum.

Nine derin derin çekti içini,
Yaşlanan gözleri semaya baktı.
Dedi ki: Ahmedin ferdası günü,
Ayşe de bu köyü ateşe yaktı.

Ölümün pençesi vakitsiz çağda,
Kavramış zavallı gençleri sarmış.
Hıçkırdım Baykuşlar öterken dağda,
Meğer bu mezarda Ayşe de varmış..

Ankara: Nâzım Doğan Erman

DALGALAR

Dinmeyen bir hıçkırık gibi gelir derinden,
Kıyılara çarparak kırılır bir yerinden,
Anlatır onulmayan derdini kayalara...

***

Fırtına babasıdır ve enginler anası.
Durduramaz bir kıyı yüreğindeki yası..
Çarpar, intihar eder, granit kayaları...

***

Ben de dalga gibiyim, engin denizler benim.
Yüreğimden fışkıran dalgaları yaratır..
Bir gün ben de çarparım başımı kayalara...

Antakya: 18/7/939
Edip Türkmen

TİREN YOLLARI

Bağlayan beni sana
Her şeyden yakın bana
Tiren yolları, tiren yoları.

***

Bilmem neden bu keder
Hep o teselli eder
Tiren yolları, tiren yolları.

***

Her gün beklediğim yol
Açık sana iki kol
Tiren yolları, tiren yolları.

***

Bir ömür geçtigitti
Ve benim şarkım bitti
Tiren yolları, tiren yolları.

Salim Şengil

(1)

- Gelin saca bastı -

Mustafa DEMİRSOY

Türk köylerinin hemen hepsinde gelini ata bindirirler. Hısım, akraba kalabalık bir halk kitlesi dua ve tekbir ile gelini güveğinin evine getirirler. Gelinin ineceği yere derhal yufka pişirilen sacı korlar. Gelin sacın üzerine basar, basmaz dam üzerinde gelini bekliyen güveyi ve sadıç avuçlarındaki buğdayla karışık parayı gelinin üzerine serperler, çocuklar parayı kapışırlar. İhtiyar kadınlardan bazılarının da bu parayı aldığı görülür. Bu paradan satılmıyan kızların görünmez bir yerine diktikleri vakidir.

Akşam olunca, gelinin en yakın akrabasından ve gelin ile beraber gelen bir kadın gelin ile güveyiye yemeklerini yedirir. Yataklarını serer, bundan sonra bir kız, bir oğlanı - tahminen üç dört yaşında - yatağa yatırır. Beş dakika sonra kaldırır. Bu merasimden sonra gelin ile güveyi yalnız bırakılır. Gelin iki rekat namazdan sonra satılmıyan kızların bir an evvel satılmasına dua etmeyi unutmaz.

Gelinin saç üzerine basması, güveyinin, gelinin başına buğday serpmesi, gelinin kurulacak bu yuvaya feyiz ve bereket getireceğine yürekten bir itikattır.

Gelinin yatağına kız ve oğlan yatırılması da bu kurulan yuvanın kız ve oğlanla şenlenmesini candan bir temennidir.

(2)

TÜRKÜN İYİ ÂDETLERİ:

— Çirkin kızların satılması —

Âsurilerin, garip bir haleti içtimaiyeleri vardır. (1) Her sene ilkbaharda kadın, kız, erkek akın, akın memleketin en güzel yerlerine toplanırlar, günlerce orada eğlenirler, hayat geçirirlerdi.

Toplantılar sırf bir eğlence maksadile yapılmamıştır. Burada genç oğlan, genç kızlar birbirlerile tanışırlar, görüşürler, anlaşırlar, yekdiğerini beğenirler ondan sonra da evlenirlerdi. Burası bir teferrüç yeri olmaktan ziyade bir alış veriş mahalli idi.

Senelerce bu meşhere devam eden çirkin kızlar kendilerine münasip bir koca bulamazlardı. Buna da bir çare düşünülmüş ve bulunmuştur: Kendilerine istediği zevci bulan güzel kızlar, çirkin kızlar için aralarında iane toplarlar, onlara verirler, bu suretle servet sahibi olan kızlara, zenginliğine heves eden gençler talip olurlardı.

Tarihten alınan şu fıkra - az çok buna benzer, belki bundan daha iyi - Anadolu köylerinde, kasabalarındaki güzel bir adeti bana hatırlattı:

Düğün yapacak, fakir, öksüz kızlara mahallesindeki, uzak mahallelerdeki genç kızlar düğünden evvel kızın evinde toplanırlar.

Onun dikişini dikerler, heybesini, torbasını, çulunu, çuvalını dokurlar, yetmiyenini yetirirler. Oldukça hali vakti yerinde olan aileler de o fakir kıza çanak, tencere, elbiselik kumaş verirler.

Bu suretle tabiatin ondan esirgediği serveti ona candan, yürekten kopan bir sevgi ile verirler, onun küsgün gönlünü şenlendirirler.

Sırf Türklere mahsus olan bu güzel âdet Anadolunun hemen her yerinde bilhassa köylerinde yapılmaktadır.

---

(1) Âsurilerin Türk olduğunu hocam Ahmet Mithattan işittim.

Halk bilgisi rehberinden

Hasan Fehmi
Dernek merkezi umumisi idare heyeti azasından

Köy evinde çorap örmek, dokutmak, bez çözmek... gibi kadınlara mahsus elişleri, bunlarda müstamel alât ve edevat adları, soğan kabuğu, kök... ve saireden yapılan boyaların isimleri, çarşı boyları, keza erkeklere mahsus elişleri, bunlara kullanılan âlât isimleri... tesbit olunur.

İnsan vücuduna, hısımlığa, akrabalığa, ehlî ve vahşî hayvanata, zeredilen hububata dair adlar zaptedilir. İnsanların, hayvanların, büyük ve küçük, dişi erkek olduklarına göre (kır at, öküz, sakar manda, buzağı, dombay, köçek, koç, çebiç, firik... gibi) adları; eti yenen ve yenmiyen yabani hayvanların, çakal, porsuk... gibi adları, vahşî, haşaratın, köyde zeredilen hububatın, meyvaları yenen ağaçların, yabani ağaçların, alelûmum otların, çiçeklerin isimleri tutulur. Bu dahilî ve haricî insan ve hayvan hastalıklarının (sakağı, güneşleme... gibi) adları, ilâç için kullanılan otlar ve köklerin isimleri zaptolunur.

Zirai âletlerin kaydi mühimdir. Kazma, sürme, durma, savurma, aktarma, âletleri, her birinin ecza ve teferruatı tesbit edilir. Meselâ bir kağnı, (boyunduruk) undan (çene çivisi) ne kadar bütün aksamı ile kaydedilmelidir. Orak, kavrama... gibi hasada ait âletler, mahsulün hasat zamanında aldığı (dokurcum, yığın... gibi) şekilleri; ekine, ekilmesinden biçilmesine kadar verilen adlar, sonra harmana geçilerek harman yeri, düğen, düğenin aksamı, yabalar, dirgenler, nihayet harmanın kemale gelmesine teallûk eden savurma, kalburlama, gibi ameliyelere ve bunların yapılması için kullanılan aletlere ait adlar... zabt ve tesbit olunmalıdır. Tabiî hâdiselere ait adlar,.. zabt ve tesbit olunmalıdır. Tabiî hâdiselere ait adlar, tabirler ve ifadelerin lisanî ehemmiyeti aşikârdır.

İneğimsağmal, ayağılı, ebekuşağı, sulusepkin, hocabayı, kızıllık, yıldız düşmesi, yıldız yağmuru, ak yağmur, sakırğa, kasırga... gibi adlar, rüzgâra, yağışa ve kuraklığa müteallik isimler, ay tutulması, gün tutulması, zelzele hakkında lisanî malûmat sıra ile kaydedilir. (Bunlar hakkında hurafeler, rehberin itikadlar bahsine ait suallere verilen cevaplara ilâve olunmalıdır. Yalnız burada, anlatılacak, hurafelerin ve itikadların birer hususî işaret ile hangi isimlere teallûk ettiği bildirilmelidir.)

Adât ve merasim isimlerini, tabirlerini unutmamalıdır. Mektebe başlamak, ebcede çıkmak, fergabe çıkmak, hatim, çocuğa ad verme, düğün, nişanlanma, hızırilyas... gibi merasime ait adlar, tabirler, ifadeler kaydedilir.

(Keza burada alâkadar hürafeler ve itikadlar vardır. Bunlar itikadlar bahsinde zikredilmeli ve birer işaret koymalıdır. Meselâ hızırilyasta derelere arzuhal bırakmak, çömlek içine fert için bir nişan koymak ve bir gece gül öbeği içinde bekledikten sonra "mani,, söyliyerek çıkartmak... gibi) Toplayıcı burada merasimin sureti icrasından ziyade meselâ sadıç, kına gecesi, gündüz düğünü, duru, öğdül, görümce, dünür, yenge, saçı, alay, gerdek, düğün tıraşı, ergen, dul, delikanlı... gibi kelimeler üzerinde tevakkuf eder.

Halk arasında hukukî hayat ile alâkadar tabirler ve ifadeler vardır. Değnek atlamak değnek ayırmak, (Aforoz) gibi ki, değnek atlamak, ymin değnek ayırmak cezadır. Köylerimiz arasında müşterek âdetler olduğu gibi bazı ayrılıklar da vardır. Meselâ alevi olmayan köyler, fıkıhın, şeriatin kısmen tesiri altında kalmışlardır. Onlar da şehirliler gibi berat gecesi, aşure merasimi, bayramlar, ramazan ve saire hususunda merasim icra ederler.

Evimizin faaliyeti

AHMET ŞEN

Günden güne faaliyetini, arttıran ellerine sıcak sinesini açarak, her gün daha faideli bir yuva olmaya çalışmaktadır. Bu sebeple, evimiz çalışmalarının düzenleyen ev reisi ve idare hey'eti arkadaşları, durmadan çalışmalarına hız vermekte, halkın eve daha yakından bağlılık ve alâka göstermesinin teminine çalışmaktadır.lar.

Evimizin aza sayısı düne kadar (281) iken son defa kaydedilen (85) aza ile birlikte kayıtlı vatandaşların sayısı (366) ya yükselmiştir. Bunda böyle daha fazla arttırılmasına çalışılacaktır

1 — Evimizde, Yenice mahalle okulunda, hapishanede 2/1/940 tarihindenberi Türkçe okuyup yazma kursuna devam eden talebelerin kurs müddeti bitmiştir. Imtihanları 15/5/940 tarihinde evimiz kütüphane salonunda yapılmıştır. Teşekkül eden komisyon tarafından imtihan kağıtları tetkik edildikten sonra kazananlara merasimle vesikalar verilecektir.

2 — Evimizin açtığı ve bütün noksanlarını ikmal ettiği hasta muayenehanesinde, kıymetli mesailerinden ayırdıkları birer saatlerini feda eden değerli ve evimize karşı her an bağlılıkları yüksek olan doktorlarımızdan sıhhat Direktörü Nazmi Ozbek, Hükûmet doktoru Asaf Altınrodop, Serbest doktor Cevdet Akın, Memleket hastanesi baş hekimi Dahiliye mütehassısı Mustafa Kantemir, askeri doktor Şevket Tekman, Diş doktoru Feyzi Bayraktar, diş doktoru Emin Kutsal kendilerine mahsus günlerde saat 16 dan 17 ye kadar hergün memleketin fakir ve yoksul hastalarını

Alevi köyleri mahrem bir takım mezhebi kavaide tâbidir. Bunların öğrenilmesi güçtür. Bu merasim ve âdetler ayrı bir mezhebin şümullü tetkiki gibi yapılacak, binaenaleyh ait olduğu tabirler, adlar, kelimeler de o suretle kaydedilecektir.

Şehir ve kasabalardaki tetkikat sahası köylerden az değildir. Bazı sanayi her gün inkıraza doğru yürüdüğü halde bir kısmı inkişafa mazhar olmaktadır. Şehirlerde ve kasabalarda yaşıyan sanatların namütenahi esamisi, tabiratı vardır. Bunların her biri ayrı ayrı tetkik ve zaptedilmelidir. Eğer toplayıcılar ve müdakkikler, aralarında iş bölümü yaparlarsa daha faydalı olur. Birisi tabakhaneleri, ve bunun teferruatı sayılan mahalleleri, yemenicileri, çarıkçıları, saraçları, diğer birisi çulhacıları, keçecileri, âbanecileri, hallaçları, sicimcieri... araştırır. Hâsılı şehirlerde yaşıyan bütün esnafa ait alât ve edevat, meydana getirdikleri eşya ve mamulât adları, kullandıkları tâbirler, darbımeseller, ifadeler itina ile tesbit edilmelidir. Toplayıcılar bu esaslar üzerinde çalışmağa başlayınca bizim tahattur edemiyeceğimiz birçok safhalara daha muttali olmak mümkündür. Nihayet şu son mütalea ile izahnâmemi bitiriyorum.

Her kelime zaptedilirken doğru telâffuzu ve meydana getirdikleri fiili hatırlatan tekerlemesi veya darbımeseli tesbit edilir, icabederse bir resmi yapılır. Meselâ tavuktan bahsedilirken: tavuk kurkladı, tavuk günüşledi, tavuk tünedi, tavuk öttü... gibi. Bu mülâhazat, her kelime ve tabirin mülâhazatı olarak ayrıca kaydedilirse karışıklığın önüne geçilmiş olur (1).

---

(1) Allûmum dil ttkiklerinde kelimelerden başka darbımeseller, kinayeli sözler, halk ifadeleri, ilençler.. in de tesbiti lâzımdır. Bunlar için rehberde ayrı bir saha tefrikine lüzum görülmemiştir. İcabedenler, alâkadar oldukları kısımlarda zikredilir. Maamafih toplayıcılarımız, ayrıca ve doğrudan doğruya bunları toplıyarak derneğe gönderebilirler.

muayene etmeğe başlamışlardır. Ilâç alamıyacak olan fakirlerin ilâçlarını da evimiz temin etmektedir.

3 — Evimiz sahnesinin senelerdenberi mahrum olduğu dekor tertibatı üç takım üzerine ikmal edilmiştir.

4 — Evimizin açmış olduğu fotoğraf ve resim sergisi 15 gün teşhir edildikten sonra jüri hey'eti tarafından gözden geçirilmiş, kazanılanlar Yüksek Genel Sekreterliğimize sunulmuştur. Kazananlara evimiz bütçesi nisbetinde birer mükâfat verilmiştir.

5 — Mart ayı içinde kütüphane salonumuzda en yeni eserlerden bir kitap sergisi açılmış, bu sergiden okuyucular fazlasile istifadeler etmiştir, 15 gün teşhirden sonra kaldırılmıştır.

Okuyucuların çok istifade ettiği görülen bu sergi sık sık tekrar edilerek her yeni gelen eser gözlere serilecektir.

6 — Mart ayı içinde evimiz salonunda bir aile toplantısı yapılmış ve iyi bir gece geçirilmiştir.

7 — 24/3/940 tarihinde evimiz salonunda Ziraat bank direktörü Fevzi Alptekin tarafından ekonomi mevzulu bir konferans verilmiş halk bundan çok istifade etmiştir.

8 — Inönü zafer yıldönümü münasebetile 1/4/940 tarihinde evimiz salonunda bir merasim yapılarak ev idare hey'eti azasından öğretmen Hasan Barlas tarafından tarihi bir konferans verilmiştir.

8 — Şehrimizi teşriflerinde salonumuzda temsiller vermiş olan Ege tiyatro hey'eti direktörü Nuri Gençdur'a temsil hakkında gösterit arkadaşlarımıza bir konferans verdirilmiş ve arkadaşlar istifadeler etmişlerdir.

10— 20/4/940 tarihinde salonumuzda Ziraat müdürü Ali Günertem tarafından nebatatın haşerattan korunması üzerinde bir konferans verilmiştir.

11 — 23/4/940 tarihinde şehrimizi teşrif eden Bursa kardeş Halkevinin temsil kolu arkadaşları gece bir temsil vermişlerdir. Her iki evin temsilcileri bir araya gelmişler faideler temin edici uzun musahabeler yapmışlar ve birbirlerine sıcak bir samimiyet göstermişlerdir.

12 — Partimiz yüksek Genel Sekreterliğinin delâletlerile şehrimizi teşrif eden Istanbul Şehir Tiyatrosu, evimiz sahnesinde üç gece, halkı her cihetten tenvir edici temsiller vermiş ve iyi geceler geçirilmiştir. Ayni zamanda Ev reisimizin ricaları üzerine, seyahat amiri Bay Behzat Butak'a sahne ve temsil mevzuları üzerinde evimiz temsilci arkadaşlarına bir konferans verdirilmiş ve bu konferanstan arkadaşlar istifadeler temin etmiştir.

13 — Evimizin Dil, edebiyat komitereisliğini dört senedenberi muvaffakiyetli çalışmalarile meyvalandıran Maarif Müdürü Bay Kâşif Kulabaş'ın ilimizden ayrılması dolayısile yerine, bu kola Ortaokul Türkçe öğretmeni Hasan Barlas ve açık bulunan spor komitesi reisliğine Ortaokul beden terbiyesi öğretmeni Nuri Ermiş ve Temsil kolu reisliğine de O. O. Türkçe öğretmeni Doğan Süerdem, şube azalarının ittifaklı reylerile seçilmişlerdir. Bu değerli arkadaşların daha şimdiden gösterdikleri başarılar şayanı memnuniyettir.

14 — Ev salonumuzda, bir üstteğmen tarafından bütün halka evimiz radyo mikrefonu ile paraşüt ve paraşütçülük hakkında bir konferans verilmiş, yüzlerce halk bundan istifade etmişlerdir.

15 — Evimizin Dil, edebiyat, Müzik, sosyal yardım ve köycülük kolu mensupları iştirak etmek üzere İlimizin Ağlasun köyüne (30) kişilik bir gezi yapılmış ve bu arada ev reisimiz tarafından bütün köylüye paraşüt ve paraşütçülük hakkında bir söz söylenmiş, köylü ile yakından kaynaşmalar yapılmış ve hasbühallerde bulunulmuştur. Sosyal yardım kolu adına giden doktor tarafından hasta köylüler muayene edilmiş sıtmalılara kininler dağıtılmış ve icabedenlerin ilâçları evimizce te'min edilmiştir.

No.	Kitabın adı	Dil çeşidi	Kaç cilt olduğu	Müellifi	Sahi.	Nerede Basıldığı	Tarihi
559	Modern sanatin mazi ile alâkası, doğuşu, ve sanat eseri unsurları	„	1	Balıkesir Halkevi	45	Balıkesir Vilâyet Mat.	1937
578	Yeni Türkiyenin ekonomi ve sanayileşmesi	„	2	Orhan Conker	345		1937
595	Kastamonu vilâyetinin ziraî, ticarî durumu	„	1	Kastamonu H. E.	221	Kastamonu Vilâyet Mat.	1937
600	Çay ekimi, ihzarî ve ekonomideki durumu	„	1	Ziraat müt. Suphi	25	Ordu Gürses Mat.	1937
639	Sosyalist meslkleri	„	2	Bareno	475	İstanbul Tanin Mat.	1923
724	Türkiye iş bankası	„	1	T. İş Bankası	16	Ankara Ulus Mat.	1938
725	Okaliptüs	„	1	H. Baha	81	Ankara Ulus Mat.	1938
726	Orman işleri	„	1	H. Baha	247	Ankara Hapishane Mat.	1938
741	Türkiyede su v ağaç meselesi	„	1	Balıkesir H. E. R. Arkon	77	Balıkesir vilâyet Mat.	1938
817	Kömür ve teşekkülü hakkında	„	1	A. Canokay	27	İstanbul H. E. Mat.	1938
818	Cümhuriyetten sonra para sistemimiz ve para sistemimiz	„	1	Muhlis Ete	21	Ankara H. E. Mat.	1938
834	Dokumacılık malzemeleri	„	1	Hilmi Naili	30	İstanbul Cumhuriyet Mat.	1938
886	T. İş bankasının bir yılı	„	1	İş Bankası	96	İstanbul Devlet Mat.	1936
895	Yer fıstığı	„	1	Antalya Halkevi	32	Antalya Mat.	1938
898	Türk ziraat tarihine bir bakış	„	3	Z. V.	304	İstanbul Devlet Mat.	1938
900	Yonca neye yarar, nasıl yetiştirilir	„	1	Z. V.	7	Ankara Ziraat M.	1938
901	Ağaç nasıl dikilir	„	1	Z. V.	4	Ankara Ziraat Mat.	1938
902	Keneler ve zehirler türlü mevzularda	„	29	Z. V.	Muhtelif	Ankara Ziraat Mat.	1938
903	Rayfayzen kooperatifleri	„				İstanbul Devlet Mat	1937
904	Buğdaylarda sürme sürme hastalığı	„	1	Burdur Z. Mü.	7	Burdur Z. Mat.	1939
905	1 inci köy Z. Kalkınma kongreler belgesi 38 takım	„	29	Ankara	24	Ankara Mat.	1938
909	Çifteler harası	„	2	Z. V.	49	„ „	938-939
920	Zeytin hastalıkları	„	1	Nihat İriboy	74	„ „	1938
921	Türkiyede bağ, bahçe nebatları	„	1	Dr. Gılisberg	89	„ „	1938
922	Bağ hastalıkları	„	1	Nihat İğriboy	213	„ „	1938
923	Meyvaların devşirilmesi, muhafazası	„	1	İsmet Elgin	126	„ „	1938

No.	Kitabın adı	Dil çeşidi	Kaç cilt olduğu	Müellifi	Sahi.	Nerede Basıldığı	Tarihi
924	T. meyvacılığı üzerinde araştırmalar	„	1	Dr. Gilisberg	79	„ „	1938
925	T. Ziraatinin kalkınması ve ehemmiyeti	„	1	Z. V.	23	„ „	1938
926	T. Bağcılığı üzerinde araştırmalar	„	1	Z. V.	44	„ „	1938
927	Yeşilköy tohum islâh istasyonu	„	1	Z. V.	120	„ „	1938
928	Kemirici ve böcek yiyen hayvanlar	„	1	Ş. Tunaok	149	„ „	1938
929	Şimalî, şarkî Anadolu yaylasında zirrat	„	1	Mirza	53	„ „	1938
930	Doğu Karadniz bölgesinde gezi	„	1	Mirza	19	„ „	1938
931	Türkiyede ekmek ve Türk buğdaylarının ekmekçilik kabiliyeti	„	1	Saffet Osman Arat	154	„ „	1938
933	Gizli pamuk harbi	„	1	Hamdi Varoğlu	180	İstanbul Varlık Mat.	1938
950	İnhisarlar	„					
999	Ağaç ve orman antolojisi	„	2	Orman U. Mü.			
1035	Büyük ekonumistler	„	1	Zühtü Uvay			
1036	Ziraat bankası	„	1	Saim			

Hukuk ve Kanunlar

173	Beynelmilel yarışlar ve rekorlar nizamnamesi	„	1	Spor kurumu	112	İstanbul Nümune mat.	1933
198	Arsı ulusal kürekçilik federesyon yasası	„	1	Şemseddin Talip	74	İstanbul Nümune mat.	1933
203	Ağaç bayramı talimatnamesi	„	1		4	Ankara Türk ocakları mat.	1930
206	Eski ve yeni Türk rejiminde ayni haklar (Bir konferans)	„	1		31	Ankara Hakimiy. m. mat.	1932
249	Beynelmilel eskrim federsyonu nizamnamesi	„	1	T. S. K.	46	İstanbul Halit B. Kütüp.	1933
353	Elektrik hakkında kanun	„	1	Bayındırlık	10	Bayındırlık B. yayın direktörlüğü	
434	Mülkiyet hakları	„	1	Şakir Z. Karaçay	203	Ankara	1936
446	T. Dil kurumu ana tüzüğü	„	1	T. D. K.	15	İstanbul Devlet mat.	1936
503	İş kanunu	„	1	İktisat Vek.	62	Ankara Baş vekâlet mat.	1936
514	Ceza kanunumuz üzerinde bir inceleme	„	1	F. Karaoğlan	155	Köy öğretmeni mat.	1936
515	Ceza mahkemeleri usulü kanunu	„	1	Ferit Yasa	117	Ankara hapishane mat.	1937

No.	Kitabın adı	Dil çeşidi	Kaç cilt olduğu	Müellifi	Sahi.	Nerede Basıldığı	Tarihi
516	Borçlar kanunu şerhi	Türk	1	Adliye V.	592	Ankara Çankaya mat.	1936
517	Bağlamalar kanunu	„	1	„ „	224	Ankara mat.	1935
518	Ceza mahkemeleri usulü kanunu	„	1	„ „	227	„ Hapishane mat.	1937
519	Borçlar kanunu	„	1	„ „	144	„ Çankaya mat.	1935
520	Türk ceza kanunu	„	1	„ „	400	„ Hapishane mat.	1936
524	Finans ilmi	„	1	Alâeddin Tiretoğlu	225	„ „ mat.	1937
553	Ceza mahkemeleri usulü kanunu	„	1	Adliye V.	162	„ „ mat.	1937
555	Adliye ceridesi	„	1	„ „	304	„ „ mat.	1937
556	Türkiye bibliyografyası	„	3	„ „	173	İstanbul Devlet mat.	1937
567	Halkımıza miras işlerini öğretir	„	1	Avukat Naim Erden	28	„ Ülkü mat.	1937
568	Hukuk ve ceza davaları nasıl açılır	„	1	M. Aşir Aksu	31	„ „ mat.	1937
622	Şahitlik ve şahidin psikolojisi	„	1	Rasih	83	Ankara Hapishane mat.	1937
630	Mufassal hukuku siyasiye	„	1	İsmail Müştak	835	İstanbul Devlet mat.	1928
709	Türk bayrağı ve nizamnamesi	„	1	Kültür B.	20	„ „ mat.	1938
819	Evlenme ve boşanma	„	1	Hıfzı Vedat	28	Ankara mat.	1938
828	Orta çağda Türk tecim ve sanat hayatı esnaf teşkilâtı	„	1	Dr. Galip Gültekin	16	Kadıköy Halkevi	1938
832	Tiyatro, sinemalara ait resim izahnamesi	„	1	Maliye V.	14	Ankara Başvekâlet mat.	1938
843	Malî kanun ve kararlar	„	1	„ „	360	Damga mat.	1938
856	Ceza mahkemeleri kanunu ana hatları	„	1	Baha Arıkan	39	Ankara Hapishane mat.	1938
864	Cinai, ilmibeşer dersleri	„	1	Dahiliye V.	139	„ „ mat.	1938
886	Türkiye iş bankasının on yılı	„	1	Türkiye İş bankası	96	Devlet mat.	1934
1079	Modern devlette memur	„	1	Hasan Şükrü	260	Ankara yeni Ceza evi mat.	1939

Bedii Eserler

24	Mimari tarihi	„	1	Celâl Esat	111	İstanbul Devlet mat.	1928
25	Sanat	„	1	Vakit	184	„ „ „	1928
30	Musiki „ 1, 2	„	2	Ahmet Muhtar	248	„ „ „	1927
31	Armonî	„	1	„ „	104	„ Millî „	1927
46	Elişleri rehberi	„	1	İsmail Hakkı	238	„ Devlet „	1928

No.	Kitabın adı	Dil çeşidi	Kaç cilt olduğu	Müellifi	Sahi.	Nerede Basıldığı	Tarihi
146	Zeybek türküsü (Nota)	(Nota)	1	Ulvi Cemal	4	„ „ „	1928
147	Ninni (Nota)	„	2	„ „	4	„ „ „	1928
169	Beş damla (piyano notası)	„	1	„ „	12		1931
171	Bilecik halk türküleri	„	1	İbrahim Tarık	69	Bilecik Halkevi	1935
238	Tiyatro sanatı	Türk	1	Selâmi İzzet	117	İstanbul Akşam mat.	1935
272	Modern sanat	Nota	1	Nurullah Cemal	104	Semih Lûtfi Kütüp.	
299	Himmetin oğlu piyesinin notası	„	1	„ „		„ „	
416	Türk halk musikisinde	„	1	Ahmet Adnan	16	İstanbul Nümune mat.	1936
417	Üçayak oyun ve nota	„	1	Sadri Günel	34	„ Resimliay mat.	1936
431	Mevlânada türkçe kelime ve T. Şiirleri	Türk	1	M. Sadreddin	57	„ Remzi Kitapha.	1934
435	Elâzığ halk türküleri, oyunları	„	1	Elâzığ	48	„ Resimli ay mat.	1936
454	İki kitap	„	1	Ali Hadi Okan	61	Adana Türk sözü mat.	1937
459	Halk müziği H. 3 konferans	„	1		34	Recep Ulus oğlu mat.	1936
493	Kroyçer sanatı	„	1	Ali Kâmil Akyüz	186	Hilmi Kitabevi	1936
551	Balkanlarda musiki ilerleyişi	„	1	M. R. Köse Mihal	387	Ankara Kitapevi	
561	Minyetörler (piyano için nota)	Nota	1	N. Kâzım Akses	15	İstanbul mat.	1937
562	Sonat (piyano için nota)	„	1	„ „	233	„ „	1937
563	Sonat Filot (piyano için nota)	„	1	„ „	12	„ „	1937
564	Safranbolu düğünleri	Türk	1	Sadi Yaver Ataman	94	Bartın memleket mat.	1936
566	Tunceli, dersim halk türküleri	„	1	M. Feyzi Özeren	34	Resimli ay mat.	1937
570	Elâzığ bakır madeni kazası halk türküleri	„	1	M. Ferruh	32	İstanbul Resimli ay mat.	1937
591	Denizlide zeybek oyunları ve köy düğünü	„	1	F. Akçaş Koca	32	„ „ „ „	1937
621	Yeni Ankara garı	„	1	Ankara	65	İst. Resimay mat.	
738	Orduda birinci köylü bayramı	„	1	Ordu Halkevi	55	Ordu H. E. Gürses mat.	1938
786	Mimari tarihi	„	1	Celâl Esat	211	İstanbul Devlet mat.	1928
787	Nazari ve amelî armoni	Nota	1	A. Muhtar	104	„ „ „	1927
788	Sanat tarihi	„	1		184	„ „ „	1928
835	15 yıl içinde Çorum	„	1	Çorum Halkevi	80	Çorum H. E. mat.	1938
849	T. C. Ziraat bankası	„	1	Z. Bankası	128	Ankara mat.	1938
850	Tokat 15 yılı	„	1	Tokat Halkevi	133	Tokat H. E. mat.	1938
851	Kütahya Halkevi	„	1	Kütahya „	136	Kütahya H. E. Vakit mat.	1938

Eylenirdi katar, katar düşünceler
Kafa ağacının koyu gölgesinde.
Kugu bakışlar arzular yüzerdi
İğde kokulu havuzlar içerisinde.

***

Şimdi orada eriyor lime, lime hayaller,
Bir el koparıyor dünyayı gözlerimden.
Güneşe kar misalinde ümitler
Bir kulak ki oluk, oluk içiyor sesleri.

***

Neredeyim?
Artık sevgiler uzak, geniş limanlarından
Duygularım ayaklandı odalarında;
İşte açılıyor kapılarım kapanmayasıya
Taşıyor kucak, kucak nasibimi
Uğursuz arabalar...

İskender Kördüğüm

---

16 — Valimiz Bay Sadri Aka evimiz radyo mikrofonunda bütün halka umumî vaziyet hakkında bir söz söylemişler, binlerce halk bundan istifade etmişlerdir.

17 — Sayın Valimiz Sadri Akanın yüksek çalışmalarile bir spor gençliği teşkilâtı vücude getirilmiş, yüzlerce genç bu teşekküle iştirak etmiştir. Ayrı, ayrı manga ve takımlara ayrılan bu gençlerin talim ve terbiyelerine önem verilmekte ve muvaffakiyetler elde edilmektedir.

18 — Milletin makûs taliini yenen ve Türk milletini aydınlığa çıkaran Millî Şef Yüce İsmet İnönümüzün bizlere bağışladığı Lozan yıldönümü münasebetile fedakâr, çalışkan güzel sanatlar ve temsil kollarımız birleşerek, halka parasız konser, millî zeybek ve temsille dolu bir gece yaşatmışlardır.

19 — Yine Lozan günü münasebetile 24/Temmuz/1940 günü gündüz merasim yapılmış bu güne ait tarihî konferans verilmiş,, binlerce vatandaş faydalanmışlardır.

Ahmet ŞEN

Nüfus sayımı vecizelerinden

Muayyen fasılalarla nüfus sayımı yapmak artık medenî uluslarda bir ihtiyaç ve kaide halini almıştır.

Bizde üçüncü nüfus sayımımızı önümüzdeki İlkteşrinin 20 inci Pazar günü yapacağız.

Sayan ve sayılanların bu işte en yüksek ihtiram ve gayret göstermeleri bir medeniyet ve yurt ödevidir.

Başvekâlet
İstatistik Umum Müdürlüğü

20 İlkteşrin Pazar günü bütün yurtta umumî nüfus sayımı yapılacaktır. Millî şef geçen sayımda şöyle demişti.

"Sayım malûmatı üzerine memleket dertlerini görüp anlamak ve tedbirler almak yolundayız. Bu da şüphesiz ve ancak doğru istatistiklerle mümkün olabilir.,,

Yeni sayım bize nüfusumuz hakkında doğru bilgiler verecektir.

Başvekâlet
İstatistik Umum Müdürlüğü

Havacılık öğütlerinden

Orta okulu bitiren gençler: Yolunuza çıkan fırsatı kaçırmayınız. Türk Hava Kurumunun (Gedikli yuvası) sizi bekliyor.

Göğüsleri kanat aşkile çarpan Orta okul gençleri! Türk Hava Kurumunun (Gedikli yuvası) na kayıt ve kabul başladı. Acele Kurum şubelerine müracaat ediniz.

Kısa bir zaman içinde şerefli ve kazançlı bir mesleke sahip olmak istiyen Orta okul gençleri, Türk Hava Kurumunun (Gedikli yuvası) na koşmalıdır.

Göklerimiz, kanatlı Cümhuriyet neslini bekliyor. Gençler: Türk Hava Kurumunun (Gedikli yuvası) na girme şartlarını bir kere gözden geçirmeyi ihmal etmeyiniz.

İTİZAR

12 inci sayımıza giren fihrist 13 ve 14 üncü sayılara da yanlışlıkla girmiştir. İtizar ederiz.

Seneliği: 100 Kuruştur.
Tanesi: 10 kuruştur.

Tan Matbaası

TEŞEKKÜR

Burdur İl Halk Kütüphanesi arşivimizde bulunan ve ilki 1939 yılında Burdur Halkevi tarafından yayınlanmaya başlanılan Burdur Halkevi Dergisi'ni, Burdur ile ilgili bilimsel araştırma yapan kişilere kaynak olması amacıyla PDF ve DjVu formatlarında dijital ortama aktarıp yayınlamaya karar verdik (1-26. Sayılar). Böyle bir çalışmayı yapmamızdaki amaç Burdur Halkevi Dergisi'nin kütüphanemizde tek nüsha olması nedeniyle yıpranmasını engellemek ve araştırmacıların ilgili kaynağa ulaşımını kolaylaştırmaktır.

Burdur Halkevi Dergisinden Cumhuriyetin ilk yıllarına ait Burdur ile ilgili folklor, tarih, yaşam, sağlık, coğrafya, edebiyat ve ekonomi gibi konularda önemli bilgilere ulaşılmaktadır. Burdur yöre kültürüne ilişkin önemli veriler içeren bu derginin dijital ortama aktarılmasında öncülük eden Tarihçi Sayın *Osman KOÇIBAY*'a ve dijital ortama aktarma çalışmalarını yürütüp çok değerli katkılarda bulunan Tarihçi Sayın *Fatih DEMİR*'e, Sayın *Mehmet KILIÇ*'a, Sayın *Salih SAYDAM*'a ve Sayın Şü*krü KORKMAZ*'a teşekkür eder, bu çalışmanın Burdur'a, Burdurlulara, Burdur sevdalılarına ve Burdur ile ilgili çalışma yapan değerli araştırmacılara faydalı olmasını temenni ederim.

Eylül 2014

Birol YILMAZ
Burdur İl Halk Kütüphanesi Müdürü